

ságokkal, a népi önrendelkezési elvvel, a nemzetiségi elvvel és a pusztá igazsággal ellentétben, gondot fordítottak arra, hogy a magyar kormánynak megküldött békeszöveghez mellékelte "kísérő levélben" belefoglalják a szigorú feltételek erkölcsi indokolását, hogy t.i. Magyarország elnyomta idegen ajkú állampolgárait és felelős a háború kitöréséért. A Békekonferencia így súlyos örökséget hagyott hátra, mert kritikátlan és álszenteskedés jegyében zajlott le, nélkülözve minden erkölcsi alapot.

Bár az így kialakított új államok minden kívánságát jól kiszolgálta a Békekonferencia, még mindig gyengének találták az új helyzetet csonka Magyarország maradék erőivel szemben, s kevésnek azok életbiztosítékait a garantáló nagy szláv hatalom, Oroszország összeomlása miatt. Ezért megtiltották Magyarországnak, hogy katonai haderőt tartson s a belső rend fenntartására korlátozott főnyi légénységét sem szerelhesse fel. Viszont megengedték, hogy az utódállamok kivétel nélkül mind korlátlanul fegyverkezessenek, s ne csak átvegyék a területükön lévő összes magyar állami javakat, hanem eltűrték, hogy azok — különösen Románia — végigrabolják a csonka országot, onnan ezrével vigyék el a vasúti kocsikat, százával a mozdonyokat, leszereljék a gyárakat, kiszállítsák a szerszámgepeket és felpakkolják a raktárak készleteit. (36) Ehhez járult még hozzá később a "kollektív biztonság" kidolgozása s a háborúról való lemondás (Kellog-paktum). Mindezek felett állt végül a régi szándék, hogy az új államokat idővel a "moszkovita konglomerátum" fennhatósága alá csoportosítsák, hiszen Franciaország maga nem tudott a Dunavidéken katonailag aktív lenni, mint soha a történelem folyamán nem volt.

Az 1871-1919 között lezajlott események értelme tehát az, hogy az Osztrák-Magyar Monarchiát a klasszikus államalkotó tényezők félretételével, a koreszmék ürügye alatt, a szláv intellektuális forradalmárok sugalmazása szerint vezetett irodalmi, katonai és diplomáciai harc tüzeiben lerombolták. Így lett az első világháború legnagyobb áldozata Magyarország és a magyar nép.

III. — A DUNAI SZLÁV HEGEMONIA BIRÁLATA, 1920-1948

1. ELSŐ KISÉRLET 1919 REVÍZIÓJÁRA ÉS MAGYARORSZÁG REHABILITÁLÁSÁRA, 1920-1923

A nemzetközi helyzet

1919-ben a győzelem mámorában úszó Nyugat-Európában mindenki azt hitte, hogy az utolsó ágyúlövés az "aranykor" s az "örök béke" kezdetét jelenti. Hogyne hihették volna, hisz leomlottak a "reakció bástyái", "Krisztusként" feltámadtak a halottnak vélt népek s útjára indult messze az Óceántól Nyugat-kék madara: a demokrácia! (1)

A középeurópai szociáldemokrácia, a lerombolt birodalmak kormányzati gépezetének e váratlan örököse azonban gyorsan megmutatta, hogy csak névben azonos nyugateurópai testvérével s szellemében sokkal közelebb áll a vérben, könnyben született szláv bolsevizmushoz. Tartós kormányzásra sehol sem voltak képesek, a szétszűllést megállítani nem tudták. Itt-ott, mint Bajorországban és Magyarországon az új demokrácia átmenetileg már a bolsevizmusba torkolt, amelyet szívből támogattak. Lengyelország keleti fele is megismerte Ázsia új arcát s Csehszlovákiában, a varsói csata idején, Nyugat-Európa kedvence, Eduárd Benes, félig kommunistákból összeállított kormánnyal várta az igazi felszabadítókat, az orosz bolsevistákat.

A bolsevizmus térfoglalását a megrökönyödött Nyugat segítségével megállítják, s az önvédelem rövidesen a legtöbb országban kitermeli az ellenforradalom vezéreit, a tekintélyelvű új megszemélyesítőit: Horthy Miklóst, Pilsudski Józsefet, Mannerheimet, Nosket, Mussolinét, majd utóbb Sándor jugoszláv király és Carol román király despotizmusát és a sajátos cseh pártidiktatúrát.

A klábrándulás hajnalán — 1920-ban — egy nagyműveltségű francia író Jacques Bainville, hideg tárgyilagossággal kezd a versaillesi békeművön elmélkedni, rideg logikával szedi

bonckés alá annak eredményeit és csodálatos látnoki erővel megrajzolja a következő harminc esztendő minden tragédiáját. Művét: "Les conséquences politiques de la Paix" címen bocsátja közre és Salamon király Ecclesiaste művének X. könyvéből vett baljós idézettel vezeti be: "A következmények pedig jönni fognak. Mert aki gödröt ás, beléesik, aki megbont egy kerítést, kigyó marja meg."

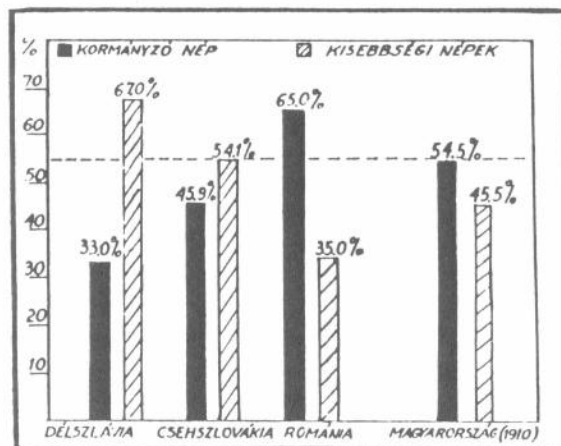
Az új dunai politikai rend nélküli a belső egyensúlyt

A politikában — kezdi gondolatmenetét Bainville — nemcsak közeli, hanem távolabbi célok is vannak. E távolabbi célok azon veszélyek elhárítására hívják fel a figyelmet, amelyek egy-egy térség földrajzi és történelmi törvényszerűségeiből adódnak. Ebből a szempontból nézve a nyugati nagyteret (Németországot), a keleti nagyteret (Oroszországot) és a köztük fekvő térségnek legfontosabb szakaszát (a Dunát), Bainville a következő megállapításokat teszi:

A nyugati nagytérség szétagolása érdekében semmi sem történt. Nemcsak, hogy Bismarck és a Hohenzollernek művét lényegében fenntartották, hanem annak belső egységét még fokozták is. (2) Ám ez a német térség természetes földrajzi határok hiányában arra kényszerül, hogy létezését erős katonai hatalommal támassza alá, határait biztonságosabb vonalak felé tolja előre, s politikai céljaira felhasználja területén kívül élő néptöredékeit. (3) Németország tehát minden irányban "potenciális ellenség" maradt.

Ami az ázsiai nagyteret illeti, Bainville csodálkozásának ad kifejezést, amiért Franciaországban nem tudják elképzelni hogy az orosz nép szövetséges helyett "ellenfél" is lehet. (4) Renan szavait idézve 1870-ből, megjósolja, hogy "a Szláv, mint az Apokalipszis sárkánya, amely farkával az ég csillagainak egyharmadát beborítja, egy napon majd maga után fogja húzni Közép-Ázsia csordáit, Dzsingisz khán és Tamerlan hajdani klientúráját!" (5)

A Dunát fordítva figyelmét, megállapítja, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia lerombolása francia szempontból

Délslávia Csehszlovákia és Románia "életre jogosult" államok; az 1910-es Magyarországot az életre "jogosulatlanok" találták!

— mindig ebből a szempontból bírál, — nagy hiba volt, mert ott katonai ürről — vákuum — keletkezett, amit az új, gyenge államok sohasem tudnak kitölteni. Csehszlovákia helyzete "drámai", Lengyelországa "halálosan veszélyes". (6) Az önálló Ausztria pedig nagy kísértésben van, hogy Németországhoz csatlakozzon. (7) "Ez államok egyikének sincs biztonsága. Egyikük felépítése sem természetes, de nem is észszerű. Azonkívül erőtlenség is. Ha pedig a népek nem érzik magukat erőseknek, és biztonságuk sincs, akkor politikájuk ingadozó." (8)

A szabad népek úgynevezett gátja nemlétező gát, vagy ha meg is van, oly gyenge az, hogy az első szélfulalom felboríthatja. "E népeknek Németországgal szemben a mi oldalunkon való bevetése hiú ábránd." (9) Az új államtestek kiszabása teljesen önkényesen történt, ami majd súlyos nemzetközi bonyodalmakat fog okozni. (10)

E tájnak tehát nincs egyensúlya. (11) Itt minden a pillanatnyi erőviszonyokra van felépítve. Ezért "Közép-Európa jövője egy újabb sadowai csatának, vagy egy ilyen csata erkölcsi és politikai egyenlőjének van kiszolgáltatva." (12) E politikai-katonai ürbe a szomszédos 70 milliós németiség és a 200 milliós

orosz tömb, mint legkisebb ellenállású területbe menthetetlenül bele fog gázolni és lángba borítja majd egész Európát! (13)

Az új dunai államoknak nincs létjoguk

Az új dunai államok életrehozását filozófiailag a nemzetiség és demokrácia eszméivel indokolták. A Békekonferencián a nemzetiségi eszmét azonban olyannyira mellőzték, hogy az új államok ebből a szempontból szakasztott másai a régi Monarchiának. Csehszlovákiában például hat nemzetiség került össze! Hogy volna ezeknek az államoknak ideológiailag igazolt lét-alapjuk, ha a Monarchiát hasonló ok miatt "méltatlannak" találták az életre? (14)

A másik elv, amely az új államok indokolásaként szerepel, a demokrácia, bármely erkölcsi értéket képviseljen is önmagában, szintén nem a Dunatájra való eszme. Közép-Európa "ellenállhatatlan törvénye" arra int, hogy e táj "abban a nemzetiségi feldaraboltságban, amelyben természettől fogva van, nem szervezkedhet másként, mint a nemzetiségek valamely csoportjának elsőbbsége alapján." (15) Ezért "egyáltalában nem volt bölcs dolog Közép- és Kelet-Európa felszabadított népei között elhinteni a demokráciát: ennek hamarosan gyászos következményei lehetnek." (16) "Veszélyes kísérlet ez", — dange-reuse expérience — ismétli Bainville. (17)

Az új rend azonban az államépítés klasszikus szabályai szempontjából nézve is hibás. Hibás, mert ki látott már olyan békét, amely a föld domborzati képét, a természet állandóit mellőzi és fizikai törvényeit megsérti? Egyetlen állam sem lehet tartós, amely a természettel ellenkezik. "A számoknak, súlyoknak és mértékeknek elhanyagolása nem maradhat büntetlenül. És e népek meg sem fogják érteni, miért kell majd egy napon drágán fizetniök." (18)

A Dunatájon különösen súlyosan esik latba a természet erőivel való szembehelyezkedés, — jegyzi meg a másik, ezidőben író francia bölcse, René Johannet, — mert ennek a tájnak sajátos felépítése olyan, — s ezt nem szabad soha elfelejteni, — hogy "ez a térség természetszerűen a nemzetiségi elv-

vel ellenkező irányban reagál... Közép-Európa mindenképen más szervezési alapeszmét igényel, mint a nemzetiségi elv... A történelem nem szűnik meg e lényeges mozzanatra felhívni figyelmünket." (19)

Ha meggondoljuk, — vonja le következtetését Bainville — hogy az új dunai államok az államépítés hagyományos elveivel, a földrajz, történelem, stb. állandóival való szakítás eredményeként, a tovatűnő koreszméknek államépítési elvvé való előléptetésével jöttek létre, továbbá, hogy logikai ellentmondásokat tartalmaznak s a távolabbi célok tökéletes figyelmen kívül hagyásával épültek meg, azt kell mondanunk, hogy a háború végére "maga a politikai gondolat is hitelét veszítette," (20) elsovadt és a bukás szélére került. (21)

Majd hozzáfűzi: ahhoz, hogy az 1919-es mű súlyos hibái megvilágosodjanak a népek előtt, katasztrófákra lesz szükség, vagy történelmi távlatra. (22)

Magyarország legyen a dunai rend főpillére

Az 1919-es elrendezés legnagyobb áldozata Magyarország. Ez az ország azonban megcsonkított helyzetében is elsőrendű erő képvisel, mert a Dunamedence közepén, a Duna legfontosabb szakaszát ellenőrizve, kivételesen kedvező stratégiai helyzetet foglal el. S ha ez a vidék valami formában újra tömörül, — ezt az utat előírja a földrajz és történelem, — a tömörülésben Magyarország mindenképen nagy szerepet fog játszani. Ez új folyamatban, mely szükségszerűen bekövetkezik, ha a jelen széttagolt állapot fennmarad, (23) "Berlin lesz a magyarok számára a kényszerű útvonal". (24)

Miután a természet erői Magyarország számára a felemelkedést írják elő, a francia külpolitikának segítőleg kell közbelépnie, nehogy az események kedvezőtlenül alakuljanak számára. A Berlin-Bécs-Budapest-Szófia tengely (25) helyett a franciák köteleessége lenne az új dunai rendet federáció formájában előmozdítani. (26)

Az új dunai federációban, amelyet Bainville ajánl, a magyarokat illetné meg a vezető szerep — szemben a csehszlovák

elsőbbségre felépülő 1919-es helyzettel, — s mellettünk a románok és a bolgárok játszhatnak szerepet. "Szerintem egy semleges, sőt, — ha erről szó lehetne, — akár ellenséges Csehszlovákia is inkább volna kívánatos Közép-Európában, mint magyar-német összefogás... Bármily rokonszenvünk legyen is az egyik fél, és bármekkora keserűségünk a másik fél irányában, a hideg ész előtt világos, hogy a magyar-román-bolgár szövetség, ha a mi felügyelőségünk alatt jön létre, sokkal jobb — igazí — gátat alkotna, mert szervesebb és jobban elhelyezett alakulat lenne, mint az, amelyet a békeszerződések megalkotni véltek". (27)

Ezek a gondolati vágányokon 1919 végén és 1920 elején a francia és a magyar kormány között valóban konkrét tárgyalások indultak meg. Magyarország a francia érdekszférába való belépése fejében vezető hatalma lett volna a Dunatájnak, visszakapta volna határmenti összefüggő magyar többségű területeit és a keleti magyar tömb, a székelyek, önkormányzatot nyertek volna. Paléologue külügyminiszter melegen támogatta a tervet, ami IV. Károly visszatérésével is kapcsolatban állt. A már-már megvalósuló dunai rendszinálást azonban Benes megakadályozta. Mihelyst tudomást szerzett a dologról, Magyarország ellen cseh-szerb-román katonai és politikai szövetséget hozott létre (1920-21), mely kisantant néven Csehszlovákia felbomlásáig (1938) fennállt és a dunai táj szerkezetének elmerevítéséhez vezetett. Paléologue-nak le kellett mondania, Magyarországnak pedig 1921 november 15-re ultimátumszerűen ratifikálni kellett a trianoni békeszerződést.

Henri Alizé, az 1919-es bécsi francia misszió volt főnöke jól ítélte meg a francia politika helyesbítő mozdulatának sikertelenségét: "Elmulasztottuk, hogy az egyes államok megnövekedését és elismerését feltételekhez kössük, így azok, a mi rövidlátásuk következtében a helyzet legfőbb döntőbírává lettek". (28) Benes tehát győzött az első fordulóban.

2. ÚJABB KISÉRLETEK A MAGYAR PILLÉR BESZERVEZÉSÉRE AZ OSZTRAK-MAGYAR-CSEH ALLAMSZÖVETSEG TERVE, 1931-1937

A nemzetközi helyzet

A csehszlovák vezetés alatt álló kisantantban Franciaország a huszas években azt a nagyobb egységet vélte felfedezhetni, amelyet röviddel azelőtt magyar mag körül maga is szívesen életre hívott volna. Természetesnek kell tehát vennünk, hogy Csehszlovákiával szövetséget kötött (1924) és annak fejében, hogy azt Németország sakkbantartására felhasználhatónak remélte, teljesen szabadkezet biztosított neki a Dunatájon. Franciaország hasonló szerződést kötött Romániával és Dél-szláviával, majd később a kollektív Kisantanttal, minek következtében a középeurópai helyzet teljes elmerevítését nemcsak a kisantant, hanem annak alátámasztója, a francia nagyhatalom is előmozdította.

A középeurópai viszonyokat most valóban sikerült megszilárdítani és beköszöntött a versaillesi államrend virágkora. Az 1924-1927 közötti rövid pár esztendő volt ez, amikor a kisantant államok biztos talajt érezve lábuk alatt, ezer esztendőre kezdtek berendezkedni. Ez az a kor, amikor nyíltan félretolják a kisebbségek nemzetközi jogrendszerét, megtagadják az ünnepélyesen beígért önkormányzatokat, fittyet hánynak a gazdasági együttműködésnek, a nemzetiségi állam koncepcióját felváltják a nemzetállam koncepciójával és nagyhatalmasdit játszva elkezdik a kisebbségek embertelen üldözését.

Nagyhorderejű világpolitikai átalakulás vetette most előre árnyékát, amely magában foglalta a csonka Magyarország felosztását és a szláv hegemoniának Prága-Bécs-Trieszt vonaláig való tényleges előretolását. (29) Ez a szláv terv, aminek kivitelezésében a latin eredetűre büszke Románia — mint a múltban, — most is hűségesen segédkezett, nemcsak a magyar nép jövőjére lett volna katasztrófális, hanem az olasz és a német nép jövőjére is. Benito Mussolini elsőnek ismerte fel ez új világhelyzetet és a római császárok, jelesül Marcus Aurelius nyom-

dokain haladva, az olasz védelmi övezetnek a Kárpátok ívéig való kiterjesztésében látta Itália jövőjének biztosítását. Ezért 1927-ben habozás nélkül kezet nyújtott a lefegyverzett, de stratégiaiag elsőrendű helyzettel rendelkező Magyarországnak, amit utóbbi örömmel fogadott. Ugyanezen októl indítva Ausztria Németországhoz való csatlakozásban kereste biztonságát (1931), s a terv sikertelensége után az is Olaszországhoz fordult támogatásért (1931). Locarno (1925) után Németország szintén a Dunatáj felől fenyegető szláv veszély elhárítására fordította figyelmét, ahol nemcsak gazdasági érdekeit, hanem ott élő néprészeit is katasztrófa fenyegette. Így 1927-től kezdve az egész egykori Római Birodalom területe megjelent a Dunatájon, mint szlávellenes védelmi tényező. Ezzel a páriskörüli békék fénykora leáldozott.

A magyar revíziós irodalmi harc

A nyugateurópai kapcsolatok újrafelvétele után a magyar közvélemény megdöbbenve szerzett tudomást arról az óriási rágalomhadjáratról, ami a háború alatt az antant országokban, különösen Franciaországban a magyar nép, a magyar állam és a dunai eszme ellen lefolyt és ott a lelkekben mély nyomokat hagyott. Ezért első és legfontosabb teendőjének azt tartotta, hogy francia nyelven nagyszabású irodalmi és tudományos felvilágosító munkát indítson meg.

Ez a munka a budapesti Revíziós Liga vezetésével társadalmi úton kezdődött. Célja az volt, hogy a nyugateurópai megzavart politikai gondolkodást egyensúlyba segítse és így előkészítse a magyarságot megillető dunai szerep politikai úton való visszaszerzését. Mivel a franciák dunavideki politikájának elmerevedése óta (1924) erre gyors kilátás nem volt, a revíziós irodalom nagy távlatokra rendezkedett be és egyetlen irányelvül a pusztá igazság hirdetését választotta. Főbb tételei, amiket rövidesen a francia közvélemény is megismerhetett, a dunai politikai szervezet múltjára, jelen helyzetére és jövőjére vonatkoztak.

A múltira vonatkozólag a magyar felvilágosító irodalom különösen a magyar elnyomás és a dunai állameszme elavultságára vonatkozó kérdésekkel foglalkozott, mert ezekkel indokolta a francia háborús irodalom Szent István országának lerombolását.

Rámutatott arra, hogy az elnyomás tétele elméleti úton keletkezett és semmi köze a valósághoz. A nemzetiségi elv alapján ugyanis a priori felállították a követelményt, hogy minden nemzetiségnek önálló állammal kell rendelkeznie; s mivel ilyenre nem rendelkeztek, ennek okát az elnyomásban, "ezeréves" magyar elnyomásban látták. Erre a magyarázatra újabb magyarázatot építettek, hogy tudniillik az elnyomás vezetett a háborúhoz és így — következtették — a magyarok a háború nagy felelősei, tehát megbüntethetők.

Hogy ez a szellemi akrobácia, amire az 1919-es béke-rendszert enkolcsileg felépítették mennyire hibás, kiderül abból is, hogy a nemzetiség elve csak a 19. század közepe óta koreszme, tehát elnyomásról logikailag is legfeljebb csak száz, de nem ezer esztendő óta lehet beszélni.

A magyar irodalom azonban a tények mélyére hatolt és kimutatta, hogy sem népi, sem kulturális, sem gazdasági-politikai tekintetben nem volt elnyomás, hanem a magyar szent korona népei mindig szabadságban éltek. Ha ugyanis népileg elnyomták volna a nemzetiségeket, vagy csak megközelítőleg olyan központosító nyomás alatt éltek volna, mint Nyugat-Európa idegen nemzetiségei — a baszkok, a katalánok, az írek, a skótok, stb. — akkor 1919-re hirmondó sem maradt volna belőlük. Ám a szlovákok ezer évig, a horvátok nyolcszáz évig, az erdélyi szászok hatszáz évig, a svábok és szerbek kétszázötven évig éltek a magyarokkal közösségben és ennek ellenére népi államuk nemcsak nem fogyott, hanem szaporodott, — amit bőséges statisztikai adatokkal is igazoltak. A népi elnyomás vádjá tehát nem tartható fenn.

Ha kulturálisan elnyomták volna a magyarországi nemzetiségeket, akkor azok szerbiai, román okiráltságbeli függetlenségben élő néptestvéreinek nevelő szerepük kellett volna

legyen a "felszabadulás" után. A valóság ezzel szemben az volt, hogy a magyarországi népeknek ilyen nevelésre semmi szükségük nem volt. Ellenkezőleg, e népeknek olyan hatalmas irodalmuk, sajtójuk, tudományos és politikai gondolkodásuk, egy szóval oly fejlett szellemi életük volt, hogy abból született meg a határokon túl élő néptestvéreik egész kultúrája. Azért volt ez így, mert a nemzetiségi iskolák Magyarországon tekintélyes államsegélyt élveztek és az egyházaknak juttatott óriási méretű vagyonból szabadon állíthattak fel annyi tanintézetet, amennyit az akkori kulturális viszonyok közt maguknak szükségesnek tartottak. Ezek a tények maguk felelnek arra a kérdésre, volt-e kulturális elnyomás?

Gazdasági elnyomásról sem lehet beszélni, hiszen az akkori liberális viszonyok között az állami gépezet a gazdasági ügyekre semmiféle befolyást nem gyakorolt, az teljesen a magántevékenység körébe tartozott. S a nemzetiségek az így nyújtott lehetőséggel éltek is, nem egyszer a magyarság rovására, mint az erdélyi román bankok esetében is nyilvánvaló volt.

Maradna tehát a politikai elnyomás lehetősége, száz év óta, azaz pontosan 1867-től 1918-ig, — ötvenkét éven át — amikor a magyarság újra vezető szerepre tett szert saját országában, a Kárpátmedencében. Ha figyelembe vesszük a nemzetiségi nyelvek használatának teljes szabadságát a sajtóban, parlamentben, közigazgatásban és a bíróságoknál, továbbá a parlament szabályos működését, nemzetiségi pártok létezését, s azt, hogy a legmagasabb közhivatalokba, egyházi, állami és katonai méltóságokba minden nemzetiségből bőven jutott, elmondhatjuk, hogy abban a szektorban, amelyet az állam akkor ellenőrzött, ahol tehát elnyomásról lehetett volna szó, ilyesmivel nem találkoztunk. Az idegent nem szívelő Franciaország számára bizonyára hihetetlennek tűnik fel az a népi testvériség, ami Szent István birodalmában az egyes népeket egymáshoz fűzte. Az úgynevezett utódállamok — Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia — nemzetiségi politikájához hasonlítva a magyarországi helyzet, ez utóbbi vele szemben egyenesen paradicsomi állapotnak tűnik fel s az utódállamok kisebbségei boldogok lettek

volna, ha annyi szabadsággal rendelkeztek volna, mint Szent István koronájának népei. Ezért a magyarság e téren is emelt fővel áll bírálói elé és semmi szégyelni valója nem lehet múltjában.

Nem is volt Magyarországon soha speciális nemzetiségi elnyomás, ezt csak a forradalmi intellektuálisok hirdették és azok a nagyhatalmak, amelyeknek érdekében állott a Dunavölgyén keresztülgázolni. Így a dunai egység lerombolásának erkölcsi alapja nincsen. S ha a háborús felelősséget keressük, a lerombolás bűnösei után kutatunk, őket a nagyhatalmak táborában, továbbá a régi Romániában, a régi Szerbiában és — nagyrészen — a cseh nép fiai között találjuk meg.

Az új államok erkölcsi létjogát a nemzetiség és demokrácia elvével indokolták, illetve a kettő összefonódásából keletkezett népi önrendelkezés elvével. A magyar revíziós irodalomnak könnyű volt kimutania, hogy ezek az elvek egyáltalában nem kerültek alkalmazásra, hiszen az utódállamok ebből a szempontból rosszabbak voltak a régi Magyarország felépítésénél. Azaz, hogy az új államoknak szikrányival sincs több erkölcsi joguk az életre, mint volt a régi Magyarországnak. Viszont ez ideológia alapján jogos az elcsatolt 4,000 000 magyar visszakövetelése.

Ami pedig az új államok politikai létjogát illeti, a magyar irodalom ezt a következő indokolással vonta kétségbe: a nemzetiség és demokrácia eszméje sajátos nyugateurópai találmány s a Dunamedencében alkalmazhatatlan, mert ellentétben áll e táj magasabbrendű földrajzi és történeti parancsaival, a népek létérdekeivel. Széttagolva ugyanis a dunai népek mindnyájan erőtlenek, képtelenek a szomszédos nagyhatalmak törekvéseinek ellenállni és kénytelenek azok valamelyikéhez csatlakozni. A Dunatájjal kibővült nagyhatalom viszont Európa többi népét is legázolhatja. A Dunatáj "balkanizálása" tehát vég eredményben az európai egyensúly felborításához és szükségszerűen háborúhoz vezet.

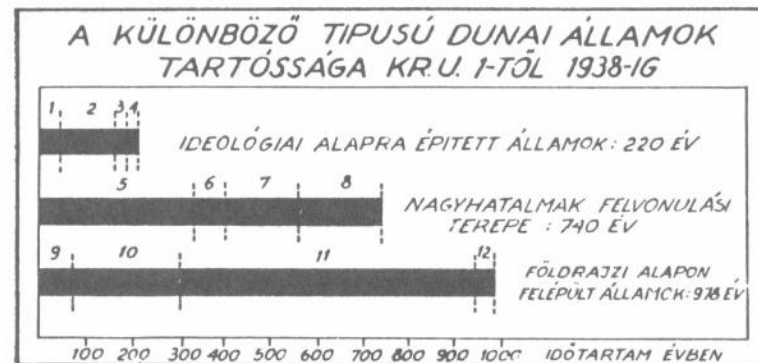
A magyar revíziós irodalom szemrehányást tett ezenfe-

lül az 1919-es "rend" megteremtőinek s utalt a nyugateurópai politikai génusz csodálatos elhomályosodására, mivel az új államokat a földrajz, a történelem és a faji tulajdonságok állandó jellegű elemei, a tartós jellemvonások helyett, az időhöz kötött, tehát gyorsan változó korszakokra építette. Ezt az alapvető tételt dunatíji viszonylatban a térképek tömegével, legkülönbözőbb ábrázolásban igazolták. Konklúziójuk az volt tehát, hogy indokolatlan az új államok léte politikailag is, viszont a magyar szent korona országainak összefogása és épségben tartása dunai és általános európai szükséglet.

Ha tehát a régi állapot lerombolása és új államok létesítése erkölcsileg és tudományos szempontból indokolatlan, politikailag hibás és a jelen helyzet fenntartása háborús veszélyeket rejt magában, milyen legyen a Dunatíj egészséges felépítése? Olyan, felelte a magyar revíziós irodalom, ahogy ezt Bethlen István gróf miniszterelnök 1933-tól kezdve nagy nyomtatékkal hirdette, mely tudniillik a dunai élettérből az idegen hatalmak vetélykedését kizárja s e tájat saját élettörvényei alapján szervezi politikai egységbe. Ez a táj csak így alkothat erős, tartós gátat a szláv és germán nyomás ellen. A revíziós irodalom figyelmeztetett a dunai újjászervezés végrehajtásának gyors szükségességére, tekintettel a német és orosz hatalom katonai készülődéseire.

Ez az újjászervezés a területi statusquo megváltoztatása és a magyarságnak adandó jóvátétel nélkül végre nem hajtható. A területi revízió a magyar együttműködés alapfeltétele. A minimum legalább a magyar nemzetrészek visszaszerzése a nemzetiségi elv alapján. A középső fok programja a népi önrendelkezés elvének alkalmazása. A végcél azonban a szent-istváni birodalom visszaállítása, a dunai népek és Európa érdekében, a kárpáti védelmi vonal magyar katonai ellenőrzés alá helyezése s a magyar vezetés visszaállítása a dunai élettérben az érdekelt népek hozzájárulásával.

Ez a program 1932-ben Gömbös Gyula kormányrajutásával hivatalosan magyar külpolitikai programmá lett.

Széttagoltság ideológiai alapon: 1. szervezetlen hordák, 2. germán és szarmata néptörzsek, 3. szláv és bolgár fejedelemségek, 4. Kisantant-államok. — Nagy hatalmak felvonulási terepe: 5. a Római Birodalom, 6. a Frank Birodalom, 7. a Török Birodalom, 8. a Német Birodalom idején. — Egységes medenceállam földrajzi alapon: 9. Hun Birodalom, 10. az Avar Birodalom és 11.-12. a Magyar Birodalom idején.

A magyar revíziós gondolat tehát konstruktív gondolat volt, dunai és általános európai vonatkozásban egyaránt. A legtipikusabb dunai nép, a magyar, rajta keresztül emlékeztette Európát a dunai eszmére, arra az eszmére, amelynek egyedüli hordozója immár csak ő volt, minden szerencsétlensége ellenére.

A francia közvélemény riadót fúj

A magyar revíziós propaganda nagy visszhangra talált Angliában, ahol Rothermere lord lapjai meghirdették a magyar igazságot és Churchill felhívta a figyelmet arra, hogy a magyaroknak a trianoni béke rendelkezései ellen súlyos és jogos panaszaik vannak. Franciaországban azonban a magyar gondolatok egyelőre süket fülekre találtak. Elszoktak itt a nagyvonalú politikai gondolkozástól, csak az "azonnali" problémák iránt érdeklődtek. Ezek közé pedig dunai kérdés 1924 után többé nem tartozott. Pezet szenátor, a külügyi bizottság elnöke szerint Franciaországban a Curtius-Schober-féle Anschluss előtt (1931) a közvélemény a dunai kérdést nem ismerte. Az

embereknek általában véve sem volt világos fogalmuk az új Európa politikai felépítéséről, de különösképpen nem a dunai államokéről. Csak a huszonöt évnél fiatalabb emberek ismerték úgy-ahogy az új nemzetek elhelyezkedését és összetételét, mert ők már ártírt földrajz- és történelem könyvekből tanultak! (30) De még kevesebben voltak azok, akik akár az osztrák katasztrofá (1938) előestéjén is igazán tisztában voltak azzal, hogy e probléma megoldásától a világ békéje függ. (31)

Meg kellett tehát várni, amíg a dunai kérdés ismét "időszzerűvé", "sürgőssé" vált. Egyelőre tehát úgy ítélték meg a magyar törekvéseket, ahogy Ernest Pezet "Autriche" c. művében kiadott, különböző időpontokban írt tanulmányai egyikeben olvassuk: "A revizionizmus inkább csak elmélet. Arra szolgál, hogy feszélyezze, sőt zavarja azokat a népeket, amelyekre panaszkodnak, vagy melyektől engedményeket várnak, semmint reális, a közeljövőben megvalósítható politika". (32) Ha jogosak is bizonyos mértékben Magyarország követelései, (33), azok kielégítése azért nem lehetséges, mert az elvet Németország is érvényesítené a maga javára. (34) Tehát a magyaroknak Franciaország nyugalma érdekében szenvedniök kell, — amibe a tájékozatlan francia közvélemény bele is nyugodott.

Az osztrák Anschluss első kísérlete (1931) volt az a szükséges lökés, amely a francia közvélemény figyelmét újra a dunai kérdés felé fordította. Azon keresztül döbbsent rá a valóságra, hogy van ilyen kérdés, ami európai kérdés, s hogy a magyarok mondanivalója több, mint saját nemzeti panaszuik. S aki a francia közvélemény felrázására most a legtöbbet tesz, az épen Pezet szenátor. Szerepe Bainville et Johannet szerepéhez lesz hasonló s munkái tárháza a dunai kérdésre vonatkozó tudnivalóknak francia nyelven. Tizenöt évre nyuló munkássága, amit mások is támogatnak, a dunai politikai rendmáltjának helyesebb megítélésére, az 1919-es elrendezés hibáira és egy újabb dunai rend körvonalazására vonatkozik. Könyvét "Autriche" cím alatt jelenteti meg, mondanivalója azonban elsősorban a régi, nagy Magyarországról szól.

A dunai múlttól elmélkedve, tétele az, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia nagyszerű gazdasági és stratégiai egység volt, s nagyon megfelelt a dunai népek és Európa érdekének. Elemezve e tájat, egymásután jönnek tollára azok az érvek, amelyek e táj politikai egybefoglalását parancsolólag írják elő. Megakad a szeme a nagyszerű földrajzi egységen, látja, hogy az úthálózat a Kárpátok iveiből mind a Magyar Alföld felé, mint középpont felé vezet, hogy a "természet erői", a "tértség parancsa", a "történelem logikája", az "ész útmutatása" és az "emberföldrajz határozott utasítása", — mind-mind a magyar mag körül való összefogásra int, ha ezen a tájon tartós, biztos államokat akarnak létrehozni. (35) A dunai történelem ezt az intést követte, amikor természetszerűen hozta létre a dunai birodalmat, mint szükségletet. Ennek a birodalomnak tehát megvolt a létjoga önmagában, és megvolt létjoga európai szempontból is abban a hivatásban, amelyet a Kelet-Nyugat közti úthálózat őrzésével betöltött. (36)

Pezet és elvarátai munkáiban nyoma sincs már a nemzetiségi elvnek, melynek szemszögéből hajdanában Léger óta annyi gúnnnyal nézték a dunai birodalmat. Helyreállítják a helyes szemléletet és az ideológiák világából visszatérnek a realitások mezejére. "Hozzámérve az orosz, vagy a porosz elnyomáshoz, az osztrák elnyomás — írja Saint-Aulaire — épen a liberális magatartás mintaképe volt." (37) "Sőt, — teszi hozzá Martine, — ha a nemzetiségek a Monarchia határain túlra tekintettek, mindegyikük azt állapíthatta meg, hogy fajtestvéreik ott sokkal nyomorultabb viszonyok közt élnek. Előnyösebb dolog volt ezért románként, vagy lengyelként élni Ausztriában, mint Romániában, vagy Oroszországban; jobb volt a Habsburg-birodalomban horvátnak lenni, mint függetlenségben élni Szerbiában; s a csehek szívesebben voltak az elsők Bécsben, — ami gyakori eset volt, — semmint arra gondoltak volna, hogy egy napon zsákmányai lesznek a Poroszországból, vagy Oroszországból előtörő hódítóknak". Nem is harcoltak ezek a Monarchia lerombolásáért, csak több politikai befolyásért. (38)

A nemzetiségi együttélésnek ez elfogultságtól mentes

szemlélete a francia közvélemény jelentős részének sajátja lett, — de nem a többségnek, — s P. Henry "A nemzetiségi kérdés" c. könyvében (1937) meg is jegyezte, hogy a nemzetiségi elvvel szemben az "egyensúly elve" visszatérőben van a politikai gondolkodásban. (39)

Ílát, ha a régi rend önmagában is, erópai szempontból is "jó" volt, kik és miért rombolták le a Monarchiát? Azért, mondja Pezet, mert politikai szempontból "mesterséges" alakulatnak tűnt fel. (40) De megjegyzi, ezt a vádat annakidején nem eléggé elemezték. Mert helyesen úgy kellett volna a kérdést feltenni: "Lehetséges-e az Osztrák-Magyar Monarchiát politikailag anélkül lerombolni, hogy a birodalmat alkotó népeket szétagolják és gazdaságilag tönkretegyék?" (41) Kifejezetten ugyan nem ad választ, de egész gondolkodásmódjából kiderül, hogy ez a "kecske is jól lakják, káposzta is megmaradjon"-féle elgondolás keresztülvihetetlen, mert a birodalom "a gazdasági egységnek politikai kifejezése volt". (42) A Monarchiát tehát fenn kellett volna tartani s lerombolása hibás volt. Wl. d'Ormesson nagykövet ezt világosan meg is írja: "Gyakran azt mondják, hogy a szövetséges hatalmak az Osztrák-Magyar Monarchia lerombolásával követték el a múlt háború végén legnagyobb tévedésüket. S Clémenceau-t, Lloyd George-ot vádolják e lerombolással, kiknek cselekedetét katolikusellenes magatartásukkal magyarázzák. Senki jobban nincs meggyőződve, mint én, hogy Ausztria-Magyarország eltűnése Európa számára valóságos csapás". (43) Henry szerint is erőszakkal kellett eltávolítani, különösen Magyarországot. Itt ugyanis Magyarországon, a kettős Monarchia legéletrevalóbb részében, az alkotmányos törvények szabad folyásának a nemzetiségi ellentétek soha gátat nem vetettek, bármily élesek lettek legyen is. S ha az 1918-as katasztrófa nem jön, nem tagolódik szét". (44) Aulneau bevallja, hogy az eltávolításért Franciaország is felelős. "Beszéljünk világosan, — írja, — és legyen bátorságunk megmondani, hogy részben Franciaország felelős Ausztria-Magyarország eltűnéséért." (45)

A MAGYAR-HORVÁT ÁLLAMKÖZÖSSÉG FÖLDRAJZI KERETE

Ha már egy lapot erőszakosan elfordítottak a történelem könyvében, vajjon jobb rendet építettek-e a Dunatájon a meglévő helyére? Szilárdabb-e a jelen politikai helyzet? — Bizony nem, válaszolják egyhangúan az új utakat kereső francia írók. Nem, mert ez a rend a nemzetiségi elv, a demokratikus elv és a politikai ész szempontjából egyképen tarthatatlan.

A nemzetiségi elv fogalma, amire az új rendet építették, maga is szétfolyó, nehéz meghatározni, (46) s az új államok összetétele e tekintetben nem jobb, sőt rosszabb a réginél, amit pedig éppen ezen a címen szüntettek meg. "S valóban nem tagadhatjuk, — mondja Henry, — hogy az országok közti különbségek, a népek egymás iránt táplált ellenszenvé s az egy és ugyanazon államon belül élő népfajok ellentéte sokkal jobban felfokozódott, úgyhogy a világ békéje immár csak egy hajszálon függ, amit bármely incidens elszakíthat." Éppen ezért "nem mondhatjuk, hogy a népek önrendelkezési elvének győ-

zelme (?) visszaadta volna az emberiségnek hön űhajtott nyugalmát. A bánkódó szellemek valóban kísértésbe jöhetnek, ne nyilatkoztassák-e ki ez eszme csődjét... s egy óriási reménység siralmas bukását.” (47)

S amikor eljutott a franciák fülébe a demokratikus elv súlyos arcücsapásának a híre: a szlovák, a ruszin, a székely-magyar kisebbségi önkormányzatok elsikkasztása, a szlovák Stefanek “véletlen” halála, a Tuka-per, a horvát Rádics meggyilkolása a szerb parlamentben — a nagy politikus utolsó szavai ezek voltak: “Soha többé Belgrádba!”, — az utód-államok elszegényesítő politikája kisebbségeikkel szemben, erőszakos asszimilációs törekvéseik, — “egységesíteni bottal és vasvillával,” volt a jelszó Romániában, — a diktatúrák kikiáltása, Sándor király meggyilkolása, stb., stb., akkor felkiált Henry: “Hát Európa tényleg rossz útra tért? Egy század műve alapvetően hibás?” (48)

A politikai szerkezet gyengesége okozza a legtöbb gondot. “Magyarországot nagyon megcsönkítették, s részben bizony igen ostobán és igazságtalanul.” (49) “Öh, mily kivételesen súlyos a békeszerződések rossz dunai kidolgozása! Mindazok a bajok, amelyek... Közép-Európát azóta érték és felforgatták, csirájukban már benne voltak e katasztrófális rossz békeszerződésben, s már 1919-től kezdve felvetették a kérdések kérdését: a dunai táj élebevágóan fontos egyensúlyát.” (50) Ma Európában ezen a vidéken vannak a “legkisebb ellenállású pontok”. (51) Az egész dunatáj nem más, mint “kitárt kapu a versenyző nagyhatalmak intrikái előtt, szabad út a német s olasz terjeszkedési vállalkozások számára.” (52) Ott van ugyan a kis-antant, “dehát ez a kis-antant maga is sokkal inkább Ausztria-Magyarország árnyéka s a Habsburg-rém ellen irányul, semmint Németország ellen.” (53) A dunai egyensúly hiányában nincs európai egyensúly s Briand kénytelen Németországgal szemben az engedékenységet politikáját folytatni. (54) Kár is volt a nemzetiségeknek 1919-ben teljes függetlenséget adni, mondja Flandin miniszterelnök, mert a “politikai önkormányzat... kétségtelenül elég lett volna a monarchiabeli népek hő

vágya kielégítésére. Dehát a békeszerződések mégis minden téren teljes függetlenséget adtak nekik, ellentmondva így a földrajznak és a politikai közgazdaságtannak.” (55) Pezet e súlyos kifogások miatt már 1931 novemberében így összegezi észrevételeit a dunai tájról: “Felfordulás a Dunavidéken, zűrzavar Európában, a béke bizonytalan.” (56) Pár évvel később Martine mindezt megerősíti, mondván, hogy az új államok életre hívása (1919), Európa tovább aprózása “nem illett bele sem a közép-európai történelem irányvonalába, sem nem felelt meg ez országok jól felfogott érdekeinek.” (57)

Mindent összegezve, a francia közvélemény kisebbik, haladó részében sziklaszilárdan kialakult a vélemény, hogy a Dunatáj felépítésében a kiindulópontot a földrajz és történelem állandói alkotják. Ezért hiba volt a régi rend felborítása, amely ezeken az elveken épült fel, s szükséges e táj újjászervezése.

Ezen a gondolati vágányokon az első Anschluss-tervtől kezdve (1931) a franciák a dunai táj “rendbetételére” több javaslatot készítettek a magyar szakértők szoros bekapcsolásával. Ezek legfontosabbika a Tardieu-terv néven ismert magyar-osztrák-cseh államszövetség terve (1932) és a kevesebb publicitást kapott magyar-osztrák-cseh vámközösség terve, melyet az Európai Gazdasági és Vámközösségi Unió párisi kongresszusán (1937) terjesztettek elő. Mind a két terv a dunai egység szükségességéből indult ki és értelmi szerzője a magyar Hantos Elemér professzor. Franciaország azt remélte, hogy ezek az újjáépítési tervek megvalósulnak, hiszen a veszély már dübörögve közeledett, s Magyarország számára a dunai eszme hirdetése és megvalósítására való várakozási ideje lejár, mert válaszáút elé kerül, s valamelyik nagyhatalomhoz kell csatlakoznia. Maurice Pernot mindezt jól látta, s figyelmeztette is honfitársait: “A magyar nemzet három nagy áramlat ütközőpontjában fekszik, nevezetesen a nyugati pángermánizmus, az északkeleti pánszlávizmus és a déli török — ujabban balkáni — nyomás ütközőpontjában, s esetleg arra fog kényszerülni, hogy a három ellenfél valamelyikével szövetséget kössön, s így vé-

dekezzék a másik kettő ellen." (58) Pezet helyesel a tervnek s megjegyzi, hogy Franciaország túlságosan elkötelezte magát a kisantanthoz. Bár ezt a kapcsolatot "semmi áron" sem adhatja fel, magasabb érdekei miatt mégis cselekednie kell. "Mert csak nem képzelhetjük el, hogy Franciaország külpolitikai vonalvezetését teljes mértékben akár Csehszlovákia, akár Jugoszlávia saját különleges érdekei határozzák meg. Kötelességünk ugyan középeurópai szövetségeseink érdekével számotvetnünk, de nem feledhetjük el saját érdekeinket." (59)

Ezek a remények azonban hiábavalóknak bizonyultak: a kisantant nem általános európai feladatra vállalkozott, nem az egyensúly alkateleme volt, hanem csak a Magyarországtól elvett területek megtartását célozta, tehát európai építésre felhasználhatatlan volt. Benes meg is torpedózta Tardieu miniszterelnök tervét s a dunai összefogás és a magyarok bevonása helyett a fennálló helyzet megerősítését orosz segítséggel szorgalmazta, — ha már Franciaország erre gyengének érezte magát. Így is történt. Oroszországot a Népszövetség ajtaján át előbb besegítette az európai politikába, aztán vele 1935-ben szövetséget kötött. Bár a cseh-orosz szerződéssel Csehszlovákia halálos ítéletét írta alá, Franciaország mégis meghajolt kis szövetségese előtt, annak valóságos csatlósává lett s maga is belépett az orosz szövetségbe. Ebben az új helyzetben a második francia tervet (1937) a kisantant már gőgösen visszautasította. Benes kijelentette, inkább vesszen el Ausztria, mintsem a kisantant államok függetlensége. Titulescu meg hozzáfűzte, hogy Románia "egy barázdát sem" enged át a magyaroknak. Sztójadinovics is "akármit, csak nem a Habsburgokat" elvet vallotta. Léon Blum tapsolt Benesnek, Titulescunak és Sztójadinovicsnak. Ő is megismételte a híres mondást: "Plutôt l'Anschluss." (60)

Franciaország így 1919 óta dunai viszonylatban immár harmadik nagy diplomáciai vereségét szenvedte el szövetségeseitől. A Dunatájon pedig valóban bekövetkezett a német behatolás, a nyugatiak pedig a nyakas Csehszlovákiát magára hagyták (1938), s Európa háborúba sodródott, úgy, a-

hogy azt Bainville előre megjósolta. Franciaország is megszállás alá került, s ebben az országban a dunatáji politikai gondolkodás egyelőre megszűnt.

3. KISÉRLET A DUNATÁJ KIVONÁSÁRA A SZLÁV ÖVEZETBŐL OSZTRAK-MAGYAR SÚLYPONT KIALAKÍTÁSA, 1945-1946

Helyzetkép 1945-ben

Az 1938-1945 közt lejátszódott események a német befolyást a Dunatájon szláv befolyással váltották fel s ezzel a szláv politikai zóna, — Kelet — valóban előnyomult a Trieszt-Bécs-Prága-Berlin vonalig és ólomsúllyal nehezült a maradék Európára.

Hogy történhetett meg mindez? — Úgy, hogy a Dunatáj rossz politikai szerkezetében képtelen volt a századokon át végzett hivatását betölteni: a keleti és nyugati veszélyt határaitól távoltartani. A kisantant hiába hivatkozott erejével oly fenn, hiába emésztette el a francia milliárdokat s hiába csorbitgatta patrónusa erkölcsi tekintélyét, a kritikus időkben teljesen csődöt mondott. A német felemelkedéssel párhuzamosan nemcsak vakon elutasította minden előrelátó, józan dunai összefogást, hanem cserbenhagyva nagy szövetségeseiket, maguk is rendre fejet-térdet hajtottak a Reich előtt, előbb gazdaságilag, aztán politikailag. Csehország puskaövéss nélkül megadta magát (1939), Szlovákia önkéntes német gyarmattá lett. Jugoszlávia pár nap alatt összeomlott, Nagy-Románia pedig Hitler leghűségesebb csatlósává szegődött s vezetője, Antonescu conducator büszkén viselte a "Tengely harmadik embere" nevet. S amikor bekövetkezett az erők újabb eltolódása, a német hegemonia felszámolása, ugyanezek az országok megint sietve cserbenhagyták szövetségeseiket, ezúttal a németeket, és elhagyták az Európa szolgálatot is, arccal Kelet felé fordulva. Benes Moszkván keresztül repül vissza országába, szövetséget köt a "dicső Sztalinnal" s hét kommunista miniszterrel bolsevista többségű kormányt alakít. Jugoszlávia önmaga bolsevizál-

ja magát. Románia Erdély feléért újra a szlávok "brillante seconde"-jává lesz. A kisantant kétszeres térd- és fejhajtása annál feltűnőbb, hogy a lenézett Magyarország legtovább tartotta meg függetlenségét mindenkivel szemben, s európai életformáját Németországgal és Oroszországgal szemben egyképen a végsőig védelmezte.

Ez a pár évre összezsúfolt "nagy történet" keserű lelkül szolgált Franciaországnak.

Oszt rák-magyar súlypontot kell kialakítani

Az Anschluss óta eltelt hat esztendő tovább fejlesztette a haladó francia politikusok Dunatájra vonatkozó gondolatait s országuk felszabadulása után (1944) politikai irodalmuk újra megindult. Ismét Ernest Pezet szólal meg először, akinek a letűnt évek keserű igazságot szolgáltatottak. Kritikájuk most nem nyúlik vissza 1919-re, sem a régibb múltba, — az már bőségesen letárgyalt dolog, — hanem a kisantant negatív magatartására összpontosítják tüzüket s merészen a jövőbe tekintenek.

Pezet súlyos szemrehányásokat tesz a kisantantnak: "A kisantant csökönyösen ragaszkodott a Magyarországgal szemben gyakorolt megértés nélküli, fennhéjázó politikájához, a nem alkalmazkodunk, a 'non possumus' nyakas elvéhez." (61) Ezzel a megátalkodottsággal bebizonyította, hogy az európai problémákat képtelen megérteni. Viszont azzal, hogy "a kisebb-
ségek eltiprásával akarják államuk egységét megvalósítani," (62), e rossz belpolitikai elvvel beigazolták, hogy alkalmatlanok soknépű ország vezetésére. Franciaország is hibás nemtörődömsége miatt: "Nagyon elhagyta magát s vétkes a kisantant politikájában tanusított nemtörődömsége miatt." (63) E három gondolatra épül fel a tanulság, amit Wladimir d'Ormesson eké-
ként von le: "Az 1919-1939 közt folytatott politika csődje túlságosan keserves, Európának és nekünk mindegyikünknek túlsok nyomoruságot, túlsok könnyet okozott, úgyhogy mi egyszersmindenkorra kigyógyultunk az előítéletekből és szenvedélyekből." (64) S a francia közvélemény haladó része valóban

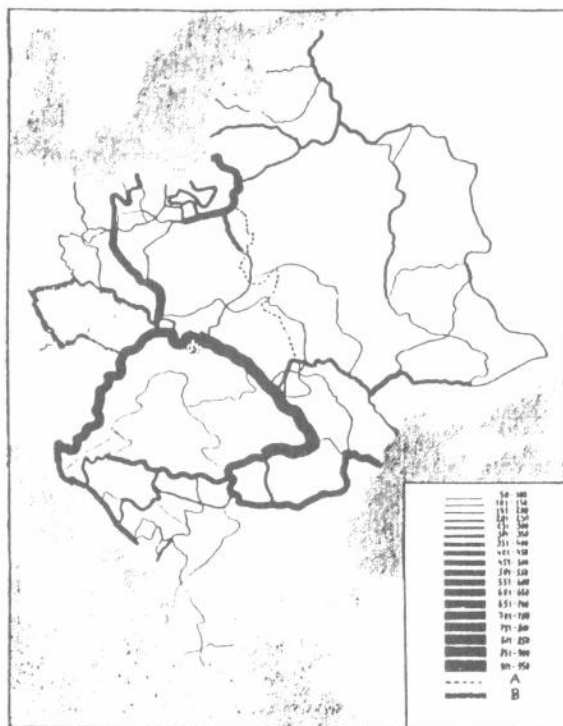
elejtette a két háború közt nagyzási hóbortot üző Csehszlovákiát, Jugoszláviát és Romániát, mint a dunatáji francia politika alkalmatlan partnereit.

Szemrehányásban részesülnek a nagyhatalmak is: "Mind az egyik, mind a másik csoport teljesen szemelől tévesztette a lényeges és észszerű célt: a Dunamedence, mint oly alakulat fennállásának szükségességét, amely tudatában van egységének és hivatásának." (65) Ugyanis "ezeknek az országoknak az a politikai hivatásuk, hogy az európai egyensúlyt a Kelet és Nyugat közt fekvő nagy folyami és szárazföldi utak ellenőrzésével fenntartsák. Mert, ha valamelyik idegen hatalom ezekre az utakra ráteszi kezét, ezzel megszerzi Európában a hatalmi túlsúlyt s így előáll a lehetősége az általános világtordulásnak." (66) Ebben pedig a dunai népek sorsa is megpecsételődik, mert: "a dunai és balkáni helyzet határozott parancsainak félreismerése halálos pontossággal valamely imperializmus szolgásgáthoz vezet." (67)

Ezek az örök igazságok, amelyek teljesen egyeznek a magyar politikai felfogással és a vele azonos dunai eszmével, arra készíteti a szóbanforgó francia gondolkodókat, hogy a Dunatáj széttagoló elméleteit (a nemzetiségi elvet és a népek önrendelkezési jogának elvét), amin a cseh, szerb és román hóbort felépült, mint használhatatlant, egyszersmindenkorra félredobják.

A koreszmék helyett a terület földrajz-történeti adottságaiból, mint elsődleges és állandó jellegű tényezőkből indulnak most ki, s a Dunatáj összefogását szorgalmazzák. "Az a feladat, hogy ez a táj a békét és az európai egyensúlyt veszélyeztető terjeszkedések elől elzárja az utat, már egymagában is igazolja a dunai blokk szükségességét," — jelenti ki Pezet és Catrice. (68) Ebből önként következik a tanulság: "Bölcs lé-
szen majd annak ellenkezőjét tenni, ami 1919-ben és 1939-ben történt. A tapasztalatoknak mégis csak kell valamire szolgálnok." (69) "Ez azt jelenti, hogy egy jól megtámogatott oszt rák-magyar politikai rendszert kell felépíteni, számotvetve mind-
egyik állam, mindegyik faj történeti (!) jogaival és kiterjesz-

Az államhatárok tartóssága Közép-Európában

A földrajzi alapú magyar állam Közép-Európa legtartósabb állama

kedve gazdasági sikon az egész Dunamedencére" — de nem lépve túl a régi Monarchia keretét, tehát Bajorország kívül kellene maradjon a kombináción. (70) A vezetést vissza kell adni ezen a tájon a két begyakorolt, politikailag érett népnek, az osztráknak és a magyarnak, akár birodalmi, akár konfederációs formában.

Az új Dunabirodalom keretének és belső szerkezetének elvi kijelölése után jön a másik dunai tétel hangsúlyozása: a dunai függetlenség megőrzése és idegen hatalmak befolyásának kizárása. A dunai népeknek most ilyen irányban adnak biztatást, s kifogásolják, hogy "a dunai államok még nem fogalmazták meg ama törekvésüket, hogy 'saját életüket éljék' s még nem jöttek rá a kikerülhetetlen középeurópai sorsközösségre... Ugyáltszik, még messze vannak attól, hogy kórusba kiáltásuk a büszke szavakat, amelyek őket megszabadítanák a külső befolyásoktól, — minden külső befolyástól, — s visszavezetné őket hivatásukhoz: a Dunatáj a dunai népeké, Danau fara da se." (71) Ebben a "hands off"-politikában Franciaország elöljár, mert semmi lényeges anyagi érdeke nem fűződik e tájhoz, viszont "legfőbb politikai érdeke" megegyezik a dunai függetlenség és szabadság elvével, azzal tudnillik, "hogy a háború ne induljon el többé a dunai népek egyenlenségből, összeütközésükből és alárendeltségi kockázataikból". (72)

A dunai táj összekapcsolása, függetlensége és szabadsága ugyanis az európai egyensúly mestergerendája. "Ez azt jelenti, — s ismétljük meg, mert ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni, — hogy a tulajdonképeni Németország problémája nem oldható meg anélkül, hogy a dunai és középső Európa meg ne kapja a maga részéről a szükséges biztosítékot nyújtó megoldást. A német kérdés és a dunai kérdés egy és ugyanaz a kérdés." (73)

Az osztrák-magyar súlypontú új dunai rend kialakítására meg is van a lehetőség. Ezt 1945-ben a bolsevizmus szellemét nem ismerő nyugatiak még joggal hihették, hiszen a látzat mellettük szólt. A moszkvai négyhatalmi egyezmény zárójegyzőkönyve nemde megígérte Ausztria népének a "politikai és gazdasági biztonság útját? (74) Az Atlanti Karta a nyugati típusú életforma bevezetését? Rooseveltnél még az anyagi alapot is kilátásba helyezte s a Dunabirodalom feltámasztásához 100 millió dollár kölcsön folyósítását ígérte meg. Churchill szintén szót emelt. Sztalin ugyan hallgatott, de ellenkezésére nem számítottak, mivel a felvázolt tervekbe Románia Kárpátokon

túli részeit és a balkáni szlávokat, mint feltételezett orosz befolyási övezeteket nem vonták bele. (75) A megoldás tekintetében tehát nem volt aggodalom, csak a tartósság tekintetében. Wl. d'Ormesson ugyanis éles szemmel felfedezte hogy "az Ó-Világ békéjét csak akkor tudják fenntartani, ha a tervezett egyensúlyt mindkét oldalról tiszteletben tartják." (76)

Sajnos, ezek a szép tervek, amelyeket Franciaország 1919 óta immár negyedszer szőtt a magyar nép feszült figyelmére és várakozására közepette, ismét szétfoszlottak és semmivé lettek. Egyrészt azért, mert Benest, — ismét ő — aki ekkor már Sztalin oldalán állt, látszólag hatalma teljében, nem érdekelte az az alárendelt szerep, ami ebben az elgondolásban rá várta, másrészt azért, mert a hivatalos Franciaország, De Gaulle tábornok-miniszterelnökkel az élen, szintén Sztalin szövetségese volt s attól várta Németország szétदारabolásához a segítséget, — a Dunát a Szovjet érdekkörbe való átengedése fejében. (77) Akik talán szót emelhettek volna e tévelygés ellen, azokat ekkor még a "háborús bűnös", "fasiszta" és "kollaborátor" ostoba szavaival a politikai arénán kívül, internálótáborokban s börtönökben tartották. Csoda-e, ha ebben az egyetemes eszmézetárban az 1946-os párisi békekonferencia feladata csak a Pax Sovietica formába öntése lett? S csoda-e, ha röviddel utóbb megtörtént a katasztrófa: a dunai tájon törvényszerűen bekövetkezett a végzet, 1947-ben Magyarország határain, 1948-ban pedig Csehszlovákia határain húzták le a vasfüggönyt. Most már az egész világ ámulva láthatta, hová vezetett Nyugat-Európa szlavofil politikája.

Franciaország nagyot tévedett, s amikor hibáját felismerte, nem volt többé ereje, sem ideje, hogy azt jóvátegye, s a magyar népet a dunai rendszerbe beilleszse, ahonnan 1919-ben kitaszította.

IV. — A DUNAI SZLÁV HEGEMÓNIA FRANCIA VÉDELME 1920-1948

1. AZ ELSŐ PÁRISI BÉKEMŰ ALATAMASZTASA. TÉT A FRANCIA KARTYARA

Benes behatol a francia agyközpontba

Edvárd Benes mindenképpen jobban tudta, hogy az 1919-es párisi békemű hazugságokra épült fel s e hazugságokat csak a háború alatt kialakult sajátos légkörben fogadták el igazságok gyanánt. Jól tudta azt is, hogy a háborús lelki hangulat nem marad fenn, előbb-utóbb kiderül a Big Lie s ezzel kicsúszik a békemű alól az erkölcsi alap. Ezért legfőbb céljának azt tekintette, hogy amíg a nagy orosz kolosszus újra vaslábakra nem áll s a középeurópai szláv hegemoniát katonailag nem biztosíthatja, meg kell akadályoznia Nyugat-Európa lelkiismeretének felébredését. E fontos feladat végrehajtására vállalkozott tehát legelőször s annak érdekében életrehívta Európa addig ismert leghatalmasabb propaganda szervezetét, megelőzve e téren a német Göbbelset is.

Propaganda szervezetét demokratikus ildomossággal igyekezett leplezni, tudományos mezbe öltöztetni s csak a végső szálakat fogta össze politikai vonalon, a valóságos hűbéri birtokká átalakított prágai külügyminisztériumban. Innen, a külügyből irányította C. Krofta történetíró közreműködésével országmentő munkáját, sok-sok millió cseh korona igénybevételével, amire még az amerikai diplomaták is nagy szemeket nyitottak. (1) A külügyhöz tartozott az Orbis nevű könyvkiadóvállalat azzal a feladattal, hogy a prágai gondolatokat a világ minden nyelvén hozzáférhetővé tegye. Ugyancsak vele volt "kulturális" kapcsolatban a Prágai Francia Intézet, a párisi, londoni és egyebütt felállított szláv tudományos intézetek, a temérdek idegen nyelvű folyóirat, köztük a legharcosabb három francia nyelvű orgánum: a Monde Slave, az Europe Centrale és az Europe Nouvelle. A külügyből pénzelték és látták el információkkal a